

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 624/2025-11

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej JUDr. Ivetou Rajtákovou, advokátkou, Štúrova 20, Košice, proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove sp. zn. 28NcP/4/2025 zo 6. marca 2025 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 17. apríla 2025 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, práva na starostlivosť o dieťa a jeho výchovu podľa čl. 41 ods. 4 ústavy v znení účinnom do 31. októbra 2025 uznesením všeobecného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľka navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť súdu na ďalšie konanie. Požaduje tiež náhradu trov konania pred ústavným súdom.

II.

Skutkové východiská

2. Sťažovateľka podala na Okresnom súde Vranov nad Topľou návrh na prikázanie veci Okresnému súdu Prešov z dôvodu vhodnosti. Poukázala na to, že rozsudkom Okresného súdu Vranov nad Topľou sp. zn. 6P/87/2023 zo 14. septembra 2023 boli maloleté deti zverené do osobnej starostlivosti matky (sťažovateľky). Sťažovateľka sa spolu s maloletými deťmi presťahovala do Prešova, a to predovšetkým z dôvodu, že sa jej podarilo zabezpečiť pre maloletého [REDAKOVANÉ], ktorý je dieťaťom s vývojovými poruchami, vhodnú predškolskú starostlivosť v súkromnej materskej škole. Potom, keď maloletý začal uvedenú škôlku navštevovať a došlo k určitému pokroku v jeho vývoji, sa sťažovateľka spolu s maloletými deťmi natrvalo presťahovala do Prešova.

3. Krajský súd v Prešove návrh sťažovateľky zamietol. Svoje rozhodnutie odôvodnil s poukazom na § 2 ods. 1 a § 112 ods. 1 a 2 Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „CMP“) a § 39 ods. 3 a 4 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Okrem iného konštatoval, že ak sa jeden rodič svojvoľne odsťahuje aj s dieťaťom do obvodu iného súdu, neznamená to, že sa zmenili kritériá pre posudzovanie miestnej príslušnosti. Na konanie vo veciach starostlivosti súdu o maloletých je vždy príslušný ten súd, v obvode ktorého mal maloletý posledné bydlisko určené zákonným spôsobom. Dôvody na delegáciu veci je potrebné vykladať reštriktívne a pri úvahe súdu, či vec delegovať, má rozhodujúci význam akýsi celkový výnimočný charakter okolnosti, pre ktoré sa zmena príslušnosti súdu navrhuje. Problémy prekonávania väčších vzdialeností či vynaloženia väčších výdavkov pre účely dostavenia sa na prejednanie veci súdom alebo zdravotný stav sú bežné a nemôžu byť bez ďalšieho dôvodom na prikázanie veci inému súdu z dôvodu vhodnosti, a to z dôvodu, že v takomto prípade môže súd využiť možnosť vypočúť účastníkov konania prostredníctvom dožiadaného súdu.

III.

Argumentácia sťažovateľky

4. Sťažovateľka namieta, že právom účastníka navrhujúceho prikázanie veci inému súdu z dôvodu vhodnosti je, aby sa súd vysporiadal so všetkými skutočnosťami podstatnými pre posúdenie vhodnosti takejto delegácie a aby účastníci konania dostali zrozumiteľnú odpoveď, prečo súd nepovažuje prikázanie veci inému súdu za vhodné. Jediným dôvodom, na ktorom založil krajský súd svoje rozhodnutie o zamietnutí návrhu sťažovateľky na prikázanie veci Okresnému súdu Prešov, je jeho názor, podľa ktorého k zmene bydliska maloletých detí nedošlo dohodou rodičov ani iným zákonným spôsobom. Nijako však nevysvetlil, z akého dôvodu považuje zmenu bydliska detí z Vranova nad Topľou do Prešova za takú podstatnú vec súvisiacu s výkonom rodičovských práv a povinností, na ktorú je potrebná dohoda obidvoch rodičov. Výklad, ktorý si osvojil krajský súd, stavia na roveň zmenu bydliska maloletých detí z jedného okresu do susedného okresu s vysťahovaním maloletých detí do cudziny či s presťahovaním na vzdialenosť niekoľko sto kilometrov od pôvodného bydliska. Tento výklad nemožno považovať za zrozumiteľný a presvedčivý.

5. Odôvodnenie krajského súdu trpí nedostatočnosťou aj vo vzťahu k tej skutočnosti, že sa súd nevysporiadal s ďalšími okolnosťami, ktoré mu boli známe v čase rozhodovania o návrhu sťažovateľky. Už v priebehu konania na Okresnom súde Vranov nad Topľou boli vykonávané opatrenia sociálnoprávnej ochrany akreditovaným subjektom so sídlom v Prešove. Kolízny opatrovník s návrhom sťažovateľky na prikázanie veci Okresnému súdu Prešov súhlasil.

6. Zmena bydliska maloletých detí do susedného okresu je súčasťou výkonu osobnej starostlivosti sťažovateľky o maloleté deti. Podstatou rozhodnutia krajského súdu je práve odopretie práva sťažovateľke rozhodovať pri výkone osobnej starostlivosti o bežných veciach týkajúcich sa maloletých detí.

IV.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

7. Vzhľadom na povahu napadnutého rozhodnutia krajského súdu, ktoré je rozhodnutím procesným, a podstatu argumentácie sťažovateľky spočívajúcu v spochybňovaní záveru krajského súdu

je potrebné najskôr pripomenúť, že ústavnému súdu neprislúcha hodnotiť správnosť skutkových záverov či právneho posúdenia veci všeobecnými súdmi, a to ani vo vzťahu k rozhodnutiam vo veci samej, a o to menej v rozhodnutiach procesných. Treba pritom zdôrazniť, že ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti nie je súdom prieskumným ani súdom nadriadeným a ani ochrancom zákonnosti. Súdna moc je v Slovenskej republike rozdelená medzi všeobecné súdy a ústavný súd, čo vyplýva aj z vnútornej štruktúry ústavy (siedma hlava má dva oddiely, kde prvý upravuje ústavné súdnictvo a druhý všeobecné súdnictvo). Pri uplatňovaní svojej právomoci nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti ústavný súd nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Sú to teda všeobecné súdy, ktorým ako „pánom zákonov“ prislúcha chrániť princípy spravodlivého procesu na zákonnej úrovni. Úloha ústavného súdu pri rozhodovaní o ústavnej sťažnosti pre porušenie základného práva na súdnu ochranu rozhodnutím súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie zákonných predpisov s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách najmä v tom smere, či závery všeobecných súdov sú dostatočne odôvodnené, či nie sú arbitrárne alebo svojvoľné s priamym dopadom na niektoré zo základných práv a slobôd (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05).

8. Ústavný súd opakovane judikuje, že považuje rozhodovanie všeobecného súdu o procesných otázkach za integrálnu súčasť civilného súdneho procesu a je zásadne výsadou všeobecného súdu. Takéto rozhodnutia preto meritórne preskúmava iba celkom výnimočne, a to v prípadoch, ak samotné rozhodnutie všeobecného súdu je takým excesom z požiadaviek kladených na spravodlivý proces alebo ide o také extrémne vybočenie z princípu spravodlivosti, že je spôsobilé zasiahnuť do ústavnoprávnej roviny, a teda i do práv účastníka konania, ktorý podal ústavnému súdu ústavnú sťažnosť. Inak povedané, problematika procesných rozhodnutí by mohla dosiahnuť ústavnoprávny rozmer len v prípade extrémneho vybočenia z pravidiel upravujúcich toto konanie, k čomu by mohlo dôjsť najmä na základe takej interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení zákona, ktorá by v sebe zahŕňala črty svojvôle (porovnaj m. m. napr. I. ÚS 40/2012, II. ÚS 364/2014, II. ÚS 64/09, III. ÚS 92/09, IV. ÚS 248/08, II. ÚS 495/2018).

9. Po preskúmaní napadnutého uznesenia krajského súdu ústavný súd konštatuje, že v danej veci nejde o situáciu, ktorá by bola poznačená excesom.

10. Z textu právnej normy vyplýva, že delegácia podľa § 112 ods. 2 CMP je fakultatívnou možnosťou. Krajský súd dospel k záveru, že k zmene bydliska maloletých nedošlo zákonným spôsobom, keďže zmena nebola výsledkom dohody rodičov. Na tomto mieste ústavný súd uvádza, že ak by aj k zmene bydliska došlo zákonným spôsobom, § 112 ods. 2 CMP dáva súdu možnosť, nie povinnosť preniesť svoju príslušnosť na iný súd, ak to vyžaduje záujem maloletého. Aj § 39 ods. 2 CSP upravuje prikázanie veci inému súdu z dôvodu vhodnosti fakultatívnym spôsobom. Je teda na úvahe konajúceho všeobecného súdu, či považuje uvádzaný dôvod ako dostatočne významný na prikázanie veci inému súdu, teda na uplatnenie výnimky zo zásady prejednávania veci súdom určeným zákonnými kritériami.

11. K námietke o nedostatočnom odôvodnení napadnutého uznesenia ústavný súd uvádza, že na rozhodnutia o procesných otázkach, ako to je v prejednávanej veci (rozhodnutie o návrhu na delegáciu z dôvodu vhodnosti), nekladie také prísne požiadavky ako na rozhodovanie vo veci samej. Odôvodnenie procesného rozhodnutia je v zásade ústavne akceptovateľné, ak poskytuje

aspoň stručné odpovede na kľúčové otázky nastolené v návrhu. K zrušeniu takéhoto rozhodnutia ústavný súd pristupuje len výnimočne v prípade zásadného excesu, aký v prejednávanej veci zistený nebol.

12. Krajský súd v napadnutom uznesení zdôraznil, že vo veciach starostlivosti súdu o maloletých sa miestna príslušnosť súdu určuje pri začatí prvého konania a takto založená miestne príslušnosť trvá aj po skončení konania. Dôvodil, že k prikázaniu veci inému súdu je namieste pristúpiť len vo výnimočných prípadoch, v ktorých by prejednanie veci iným než príslušným súdom znamenalo z komplexného pohľadu hospodárnejšie, rýchlejšie alebo po skutkovej stránke spoľahlivejšie a dôkladnejšie posúdenie veci. Dôvody na delegáciu veci je potrebné vykladať reštriktívne. Nadväzne reflektujúc okolnosti sťažovateľkinho prípadu krajský súd vysvetlil, že nutnosť prekonávania väčších vzdialeností a s tým spojená potreba vynakladania vyšších výdavkov na účel účasti na procesných úkonoch konajúceho súdu, ako ani zdravotné problémy účastníka konania, nezakladajú dôvod na prikázanie veci inému súdu z dôvodu vhodnosti. Platí to obzvlášť v situácii, keď konajúci súd môže využiť inštitút dožiadania spôsobilý eliminovať aktuálne a praktické prekážky účasti na individuálnom procesnom úkone. Ústavný súd pre úplnosť dodáva, že z ústavnej sťažnosti nevyplýva, že by sťažovateľka považovala prekonávanie vzdialenosti medzi Vranovom nad Topľou a Prešovom (cca 47 km) za nadmerne zaťažujúcu, či už pre ňu, alebo pre maloleté deti.

13. V záveroch formulovaných krajským súdom ústavný súd neidentifikoval arbitrárnosť ani nedostatok náležitého odôvodnenia a už vôbec nie extrémne vybočenie zo štandardov uplatňovaných v rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, ktoré by mohli signalizovať porušenie sťažovateľkou označených práv. V napadnutom uznesení nebadat' svojvoľnosť postupu krajského súdu nemajúcu oporu v relevantných právnych predpisoch vo väzbe na rozhodné okolnosti veci. Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť sťažovateľky odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. októbra 2025

Robert Šorl
predseda senátu